

Bli en bedre jakt skytter

Jakt & Fiske

AV OLE KIRKEMO
OG VIDAR NILSEN
FOTO: ASGEIR STØRDAL
OG VIDAR NILSEN

Skadeskyting er alle seriøse jegeres mareritt. Ethvert skudd mot vilt vil alltid innebære muligheten for skadeskyting, en risiko som aldri kan elimineres helt. Men antall skadeskytinger kan minimeres – gjennom trening.

I våre naboland er det ingen som har tilsvarende fokus på skadeskytingsproblematikken som danskene, med Danmark Jægerforbund som lokomotiv. Årsaken er innlysende; her foregår det svært mye jakt på små areal, ofte til allmenn skue.

Midt på 90-tallet førte medieoppmerksomhet rundt skadeskyting av spesielt gås til at jegerne innså at man var i ferd med å få et omdømmeproblem. Løsningen ble oppfordring til trening og holdningskampanjer. Parolen for danske jegere ble maksimalt tre skudd pr. fuglevilt og maks to skudd pr. løpende vilt (rådyr, hare, rev m.v.) ved jakt med hagle, og ikke vesentlig mer enn ett skudd pr. felte vilt med rifle. Dersom patronforbruket er høyere enn dette, bør man enten trene mer, eller skyte på kortere hold.

God skyting – bedre vurdering

I 2006 kunne Danmark Miljøundersøkelser (DMU) fastslå at jaktutøvelsen i Danmark var blitt vesentlig bedre de siste 10 årene. Æren ble tildelt kampanjene er som ble gjennomført av jegerforbundet. Kanskje noe å tenke på også her på berget, selv om også norske jegere i dag trener langt mer enn tilfelle var for en generasjon siden.

Du trenger selvsagt ikke bli norsk mester i en av våre jaktskytterdisipliner for å være en god jeger. En god jeger kjenner sine begrensninger, og skyter ikke i situasjoner hvor sjansen for skadeskyting er større enn sjansen for felling.

Praktisk skytetrening på bane med innlæring av skytestilling, bevegelser og sikker våpenhåndtering, gir et godt grunnlag for å skyte godt på jakt. Selv om det kan være stor forskjell på skyting på bane og skyting i ulendt terreng, kan mange av erfaringene fra skytebanen tilpasses ulike jaktsituasjoner.

NJFFs jaktkonsulent Vidar Nilsen, som også er en erfaren konkurranseskytter, både med hagla og rifla, viser i to artikler hvordan du forbedrer treffprosenten ved å lære deg noen enkle prinsipper. Det gjør deg til en bedre og mer ansvarlig hagle- og rifleskytter!

Avstand, fart og vinkel vil være avgjørende for hvor langt foranhold du trenger på et bevegelig mål. Det er i hovedsak to metoder som benyttes: Den ene metoden baserer seg på at du beveger munningen bakfra, gjennom og forbi målet, i omtrent det dobbelte av målets hastighet. Avtrekket skjer i det du passerer målet. Den andre metoden går på at munningen holdes foran målet, og bevegelse i samme hastighet som målet – såkalt medfølgende foranhold. Uansett metode er det viktig at bevegelsen ikke stoppes i avtrekksøyeblikket.

FOTO: KJELL-ERIK MOSEID

Tilpasning av hagla

God hagle skyting, både på banen og på jakt, forutsetter at hagla er riktig tilpasset. Det vil si at kolbens lengde, fall og vridning er tilpasset deg på en slik måte at når kolben legges an mot skulderen og kinnet, skal øyet ligge på samme linje som sikteskinne og korn. Dette er avgjørende for presis og rask skyting. Er du usikker på hvorvidt du har ei hagla som passer deg; kontakt en dyktig skyteinstruktør, børsemaker eller forhandler som kan hjelpe deg med tilpasning av hagla, alternativt finne et våpen som passer deg.

Dominant øye

De fleste legger an våpenet mot høyre skulder, og har høyre øye som sitt dominante øye. Det gir mulighet for å skyte med begge øyne åpne, uten at siktebildet blir feil. For venstrehendte fungerer det på samme måte. Er du derimot høyrehendt, men har venstre øye som dominant øye, bør du lukke venstreøyet i sikte- og avfyringsøyeblikket. Alternativt kan du bli linksskytter (anlegg mot venstre skulder). En skyteinstruktør kan hjelpe deg med å finne best mulig løsning for deg. Det beste er å skyte med begge øyne åpne. Da får du utnyttet hele synsfeltet, og du har dybdesyn som gjør det enklere å bedømme avstander.

FOTSTILLING: Øve inn en stabil fotstilling som er funksjonell, og som kan tilpasses de fleste jaktsituasjoner. Et godt utgangspunkt er å stå «vanlig», med ca. en fotbredde mellom føttene og vekten jevnt fordelt på begge føtter, samt at du står litt i vinkel mot skyteretningen. (For en høyreskytter vil da venstrefoten være fremst). Overkroppen lenes deretter litt framover slik at venstrebeinet belastes noe mer enn det høyre. Bøy så knærne ørlite, slik at du enkelt kan bevege deg. Det meste av svingbevegelsen ved skyting på raskt bevegelige mål, skjer i hofter og knær.

GREP: Hold hagla med tyngdepunktet mellom venstre og høyre hånd. I praksis vil det si at venstre hånd plasseres omtrent midt på forskjeftet. Pumpehagler og halvautomathagler har som regel et litt annet balansepunkt, og vil kjennes litt framtungt i forhold til ei over/under-hagle.

LØFTET: Hagla løftes til skulderen i en jevn bevegelse. Blikket og munningen er hele tiden rettet mot målet. Bildet viser hele anleggsbevegelsen, slik den ser ut mot et stillestående eller rett fragående mål. Øyet og munningen er på linje gjennom hele anlegget, og det er klart for skudd straks kolben er i korrekt anlegg mot skulder og kinn. Anleggsbevegelsen kan med fordel innøves ved hjelp av tørrtrening med klikkpatroner.

Tren montering

Å bruke tid på å tørrtrene anlegget (montering mot kinnbeinet) er en god investering: Finn en god utgangsstilling, hold hagla med kolben i hoftehøyde, og munningen pekende mot målet. Løft kolben i anlegg, samtidig som du passer på at munningen hele tiden peker mot målet. Start med å gjøre øvelsen mot et fast punkt. Når du synes det går greit, kan du begynne å legge inn sving ved at du for eksempel følger ei taklist med munningen samtidig som du fører hagla i anlegg.

UTGANGSSTILLING: Stående i utgangsstilling bør munningen peke omtrent der du forventer at målet/viltet dukker opp. Forventer du høye motgående ender, holder du munningen høyt. Gjør du deg klar for en hare eller rev, holder du haglemunningen lavt. På jegertrapbanen holder du våpenet slik at du ser munningen rett over kastemaskinen. Da kommer du raskt inn i banen til dua.

ANLEGGET: I «anleggsfasen» skal du løfte hagla opp til kinnet – ikke legge kinnet ned på kolben. Når hagla er montert i anlegg, skal kinnet ligge fast mot kolben og du skal kjenne at du har «litt kjøtt» mellom kolbe og kinnbein. Prøv å holde hodet mest mulig rett, og ha gjerne begge øyne åpne (såfremt du ikke har problemer med øyedomnans – se rammesak). Pass på at du ikke bøyer hodet for mye framover/nedover, eller sideveis over kolben.

Trening er ferskvare

Skytetrening er som de fleste andre former for trening – ferskvare, noe du bør holde på med jevnlig dersom du ønsker å bli bedre. Treningen bør skjje på banen, ikke i fjellet! Skyt heller ofte og lite enn mye og sjelden. Et «skippertak» uka før jakta er selvsagt bedre enn ingenting, men langt fra optimalt. Sjekk terminlista til ditt lokallag, og finn veien til leirduebanen i månedene framover, og hiv deg gjerne med på et jaktskytterstevne eller tre. Det betaler seg når kalenderen viser 10. september!

TESTSKYTING PÅ SKIVE: Det er greit å vite noe om hvor stor spredning det er på hagslvermen med ulike trangboringer, og på ulike avstander for den ammunisjonen du har tenkt å benytte under jakta. Testskyt på skive med egen hagla. Sett deg inn i de ulike haglpatronenes, og haglmaterialeens egenskaper. Ulike patroner egner seg til ulike typer vilt. Du kan lese mer om de ulike haglpatronertypene på www.njff.no. Bildet viser en patron med vismuthagl str. US 6, skutt på 20 meter med kvart (1/4) trangboring (choke).

ØYETS PLASSERING: Med en godt tilpasset hagla vil du se hele sikteskinna og kornet. Øyet bør ligge litt over sikteskinna, og det er harmoni (som på bildet) når du kan legge på et kronestykke bakerst på sikteskinna, og du fremdeles kan se kornet. Med en slik tilpassing vil ca. 2/3 av hagslvermen treffe over siktepunktet, og det betyr at når du plasserer leirdua/rypa «oppå kornet», vil den være midt i hagslvermen. Hagslvermens plassering i forhold til siktepunktet kontrollerer du ved å skyte på skive. Er kolben for høy, slik at øyet er plassert langt over sikteskinna, vil skuddet sitte for høyt. Er kolben så lav at du knapt ser kornet, vil skuddet sitte for lavt.

SIKTETEKNIKK: Hagla er et kortholdsvåpen hvor det i motsetning til riflas presisjonsskyting, handler om å kunne peke riktig og raskt. Det naturlige er å ha fokus på målet, men om du ikke har kontroll på munningen/kornet, blir det likevel bom i mange tilfeller. De fleste vil med litt trening finne en passende kombinasjon av fokus på munning og mål. Et godt treff forutsetter uansett at øye, munning og mål befinner seg i en rett linje. Bildene viser at bevegelsen starter bak målet, og skuddet avfyres i det målet passerer. Her kan en tydelig se at skytteren har fullført svingen uten å stoppe i avfyringsøyeblikket.

KYSS KOLBEN: Med hagla i korrekt anlegg mot kinnet vil munnviken være i kontakt med kolben. Er det en stor glippe mellom munnviken og kolben, har du sannsynligvis hodet «på skakke» oppå kolben. Det medfører gjerne feil siktebilde, samt unødvendig mye «juling» i kinnbeinet på grunn av rekylen.

Del 2, veien til bedre rifleskyting kommer i maiutgaven av bladet.

STOR NYHET – DAG OG NATT LYS

FIRE DOT

Nye rimelige kikkertsikter med dag og natt lys. • 8 lys innstillinger
• Bevegelsessensor på lyset • Vanntett
• Livstidsgaranti

2011 LEUPOLD KATALOG spør din lokale forhandler eller importør til Norge:
Ing. Rolf Aaberg AS
www.aaberg.no • post@aaberg.no

LEUPOLD
AMERICA'S OPTICS AUTHORITY
www.leupold.com